

ALSÓ ZEMPLÉN ÉS A FALUSI TURIZMUS

Michalovce - a zempléni
turizmus kapuja

ALSÓ ZEMPLÉN ÉS A FALUSI TURIZMUS

MICHALOVCE
srdce zemplína

Múzeumok

Zempléni Múzeum Michalovce

- A Zempléni Múzeumot Michalovce-n 1957-ben alapították. Az expozíciók és a múzeum összes gyűjteménye a barokk-klasszicista kastély történelmi termeiben van elhelyezve. A tényleges kastély, minden korábbi gazdasági-igazgatási tárgyak, valamint a rotunda felújított alapjai amelyek a múzeum területén található, fontos és értékes kulturális örökség részei. A Zempléni Múzeum állandó gyűjteményei közt dokumentált növény-és állatvilág, a zempléni régió földtani és földrajzi anyagai, valamint ennek teljes kulturális és történelmi fejlődése megtalálható.

A Zempléni Múzeum területén található a város legrégebbi vallási épülete-rotunda alapjai kör alakú hajóval.

Dél Zemplén Múzeum és Kulturális Központ Trebišov

- Ha látni szeretné ezt az igazán érdekes múzeumot rendkívül értékes történelmi leleteivel, akkor meg kell látogatnia a gyönyörű városi parkot, francia kerttel. Jelentős számú kiállítás, mint pl. a Tokaji szőlészeti-borászati kiállítás tokaji borok archívumával, Kelet-Szlovákia mezőgazdaságának történelme, Zempléni népviselet és hagyományos kézművesség, Antik traktorok és belső égésű motorok, Gőz-és elektromos szántás, A cséplés fejlődése Kelet-Szlovákiában. és a tőketerebesi járás különböző régészeti leletei tekinthetők meg a barokk klasszicista kastélyban, amelyet gróf Imrich Csáky építtett 1786-ban. Figyelmet és megtekintést érdemelnek a tematikus képzőművészeti kiállítások, filumenisztikai gyűjtemények (gyufásdobozokon lévő címkék), néprajz, történelem és numizmatika témában.

Királyhelmei Honismeret Múzeum

- Bodrogközi és Ung-vidéki Kulturális Központ egyike a legfiatalabbnak. 2006-ban nyitotta meg kapuit, noha az adott régióra irányuló gyűjteményalapja igazán figyelemreméltó.

Gitármúzeum Sobrance-ben

- Ez az egyedülálló múzeum Európában az egyetlen, a maga nemében pedig második a világon. Egyedüli konkurensze az egyesült államokbeli Nashville-ben van. Másik különlegessége a Gracioso márkájú gitár nagyértékű kiállítása, amilyenén maga George Harrison is kezdte zenei pályafutását, és a szomszédos Cseh Köztársaságban állították elő. Gitárjaik egyikét szintén a múzeumnak ajándékozták a cseh és szlovák zenei élet legendái Petr Janda (Olympic) és Maťo Ďurinda (Tublatanka). A becses gyűjteménydarabokon kívül mintegy 200 darab elektromos gitár valamint a Beatles együttes születéséről és alkotói korszakairól szóló dokumentáció is megtalálható. A Gitármúzeum Sobrance központjának közelében található, nem messze az ortodox templomtól.

Sóház Velké Trakany-ban

- Valamikor Velké Trakany-ban a Tisa folyón volt egy kikötő, ahol hajók és tutajok horgonyoztak és sót szállítottak a Keleti Kárpátokból. A folyónak ezt a szakaszát mára már lezárták, noha az egykori sóhivatal barokk épülete még mindig a község egykori jelentőségére emlékezteti az itthoniakat és a látogatókat egyaránt.

A sóházban múzeum lett kialakítva és számos kiállításnak ad helyet, melyet a só szállításnak, lelkipásztori művészetnek és a község néprajzi művészetének szentelnek.

Pavol Horov Irodalmi Múzeum

- Egyik legnagyobb költőnknek és műfordítónknak saját szülőfalujában rendeztek be múzeumot. Az egykori iskola épületében lett kialakítva és 1987-ben nyitották meg. Két tematikus kiállítás megtekintésére van lehetőség, Pavol Horov irodalmi műalkotásának valamint kortársai irodalmi munkásságának szentelve.

Galériák

- Minden nagyobb városnak szüksége van helyre saját művészetének bemutatására, akár képzőművészeti, fényképészeti vagy népjellegűeket illetően. Michalovce sem kivétel ez alól, és így a Zempléni Kulturális Központ részei a galéria és szalón, amely képzőművészeti, fotós, valamint néprajzi művészeti kiállítások széles skálájának ad otthont.

- Közel két évtizede tartanak a kiállítások és megnyitók a Malá Galéria-ban, a Városi Kulturális Központban Michalovce-n, ahol számos hivatásos és amatőr művészek alkotásai élvezték a nyilvánosság figyelmét. 1998 óta két évente kerül megrendezésre festészeti és szobrászati szimpózium, így Zemplén szépségei, művészeti alkotásként megörökítve kerülnek a nyilvánosság széles körének figyelmébe, üzenetet hagyva ezzel a jövő generáció számára.
- 2003-tól a Városi Kulturális Központban Velké Kapušany-ban Robert és Cornell Capa világhírű fényképészek fotógalériája található, akiknek édesanyja Juliana Berkovitsová épp ebből a városból származott. Robert Capa legendás háborús fotós volt, aki számos

csatamezőn tevékenykedett. Hivatása a vietnámi háborúban végzetévé vált, amikor egy taposóaknára lépett. Bátyja Cornell a Nemzetközi Fotográfiai Múzeum elnöke volt New York-ban. A fotógalériában mindkét fotós művei, valamint a fotózás, a lencsék és a fényképezési berendezések történelme és fejlődése is megtekinthető. A galéria másik része kortárs fotósok műveinek kiállítótermeként szolgál.

FALUSI TURIZMUS

- 1 - Zempléni Múzeum, **Michalovce**
- 2 - Gitármúzeum, **Sobrance**
- 3 - Dél Zemplén Múzeum és Kulturális Központ, **Trebišov**
- 4 - Honismereti Múzeum, **Kráľovský Chlmec**
- 5 - Pavol Horov Irodalmi Múzeum, **Bánovce n/O.**
- 6 - Sóház, **Velké Trakany**

- 1 - Majláth-kastély, **Pribenik**
- 2 - Buttkay-kastély, **Budkovce**
- 3 - Rákóczi-kastély, **Borša**
- 4 - Sztáray-kastély, **Staré**

- 1 - Fatemplom, **Ruská Bystrá**
- 2 - Fatemplom, **Inovce**
- 3 - Görög katolikus templom, **Klokočov**

- 1 - Vinna vára, **Vinné**
- 2 - Csonkavár, **Kráľovský Chlmec**
- 3 - Tiba vára, **Tibava**
- 4 - Parics vára, **Trebišov**
- 5 - Nagykövesd vára, **Velký Kamenec**

- 1 - Lovarda Hipocentrum Hôrka, **Z. širava**
- 2 - Új föld tanya, **Blatná Polianka**

Várak

- A Brekovský vár romjai már messziről láthatók, az úton haladva Strážske és Humenné közt. Erődítményként épült a középkorban (13.-ik század) a magyar-lengyel úti várrendszerbe tartozott. A Brekovský várhegy európai jelentőségű területen fekszik és módosított útvonalon megközelíthető Brekov községből.

- Úgy mint a Brekovi vár, a Viniansky vár is a 13.-ik században lett építve, a Lengyelországba vezető út védelmére. Fennállása során többször megsérült és felújították. Később a Michalovce-i nemesek birtokába tartozott, akik a 17.-ik század felén úgy döntöttek, hogy elköltöznek. A vár romjaihoz kétféle úton juthatunk. Az egyik Vinné községből vezet, a másik körülményesebb, a nem messzi Trnava pri Laborci-ból.

A Királyhelmece-i „Csonkavár”-nak már csak a romjai találhatóak. Leginkább nemesi rezidenciaként használt várkastély volt, melyet Peter Perényi nagyúr építtetett a Mohácsi csata (1526) után. A Csonkavár hasonló sorsra jutott, mint a környék többi vára, a lerombolására való parancs a tulajdonos ellen irányuló bosszú lehetett a habsburgellenes felkelés támogatása miatt.

- A Tibavský vár romjai az egykori kőbánya feletti hegyen található Podhorod' községben, amely Sobrance-tól 15 km-re fekszik. Erődítményként épült a 13.-ik században és megközelítőleg száz év múlva a történelmi források lepusztultként emlegetik. A látogató a várépület kőalapjainak már csak nyomait láthatja, noha a környező régióra nyíló kilátás miatt igazán méltó a megtekintésre.
- Az új Tibavský vár a régitől mintegy 4 km-re található, viszont már Choňkovce község kataszteréhez tartozik. Ez a vár a 14.-ik század második felében épült. Ma egy középkori vár maradványai találhatók ott.
- A Parič várat közvetlenül a Trebišov-i városi parkban találhatjuk. Az első írásos feljegyzés 1254-ből származik. Tulajdonosaként magiszter Andronik van feltüntetve, Párizs kormányzójának fia. Később a várat következő tulajdonosai Drugeth-ék jelentősen átépítették, akik háromszintes palotát építettek majd köves-téglafalakkal erősítették. Ma már csak a fal egy része maradt meg.

- Építészeti és történelmi látnivaló a Velký Kamenec-i gótikus vár, amely egy dombon áll a község szélén. Történelmi dokumentumok szerint 1280-tól a község Šimon nemes fiai birtokában volt. 1459-től Ján Huňady tulajdonába került.

Kastélyok

- Gróf Majláth családi kastélya, amely Pribeníkben található, 1789-ben épült, földszintes barokk jelleggel. Később kápolnát építettek mellé, ami ma római katolikus templom szerepét tölti be. A kastélyt a közelmúltban utólagosan felújították, és gondosan helyreállították az eredeti szépségét. A kastély körüli park nagyon szépen rendezett. Pribeník község lótenyésztési hagyományáról is közismert, amit gróf J. Majláth alapított.

- Budkovce község egyik legjelentősebb műemléke a Buttkay család késő reneszánsz kastélya 1617-ből. A falu közepén egy kis téren található, jelenleg helységekben egészségügyi központ és gyógyszerár működik.
- A reneszánsz-barokk kastély Staré községben vitathatatlanul a michalovcei járás legértékesebb kulturális műemlékei közé tartozik. Eredete a 17.-ik századba nyúlik vissza, amikor még a Sztáray családhoz tartozott. A kastély későbbi lakói, az akkori zempléni kormányzó Ján Filip Sztáray és felesége, klasszikus-barokk stílusban építették át. Štefan Sztáray erőszakos halálával véget ér a nemzetség történelme Staré községben. 1990 óta a község tulajdonában van és most részben helyreállt.

- A Borša-i várkastélyban született a habsburg-ellenes felkelés jelentős vezetője František Rákóczi II. Eredetileg ezen a helyen egy kiterjedt fallal és vizes árkokkal körülvett vízivár állt, de a tulajdonosok fokozatosan egy nemzeti erő feudális székhelyé alakították át reneszánsz stílusban. Ma a kastélyban a Rákóczi család kastélyának történelmével kapcsolatos műemlékek múzeuma található.

Fatemplomok és vallási épületek

- A Ruská Bystrá-i fatemplom egy ritka történelmi műemlék. 2008-ban hét másik épülettel együtt az UNESCO Világ kulturális és természeti örökségei közé lett sorolva. A görög katolikus templom Szent Miklós tiszteletére van szentelve. A rusztikus épület három részből áll. Az egyik az oltárterem, második a hajórész és a harmadik a torony alatti rész. Az oltárhelyiség hatszög alakú. A beltér barokk és rokokó stílusban berendezett, és az egész épülethez hasonlóan a 18-ik század elejéről származik.

- Valamivel fiatalabb mint a Ruská Bystrá-i templom a Szent Mihály arkangyal tiszteletére felszentelt görög katolikus templom Inovce-n. 1836-ban épült. A templom legérdekesebb ikonja Michal Mankovič mester Piétája 1842-ből.

- Ruská község Velké Kapušany-tól néhány kilométerre fekszik az ukrán határ közelében. A határmenti falu büszkesége a római katolikus templom, melynek rekonstrukciója során a híres egri várkapitány István Dobó földi maradványait találták. Ebben a templomban temették el 1572-ben. A maradványokat ünnepélyesen újra temették a templomban elhelyezett rekonstruált sírban.
- Klokočov nemcsak egy Zemplínska šírava-i üdülőközpont, hanem népszerű zarándokhely is egyben. A falu görög katolikus temploma a kegykép miatt látogatott. A zarándoklati ünnepeket augusztusban tartják Nagyboldogasszony ünnepén.

Agroturizmus és falusi turizmus

- Alsó Zemplén területe sajátos jellegével meghatározó az agroturizmus és a falusi turizmus szempontjából. A lovas turizmus, a lovaglás vagy a hipoterápia a vidéki turizmus és az agroturizmus kiegészítő szolgáltatásai.
- A Zemplínska šírava –i Hipocentrum Hôrka lovarda középpontjában az idegenforgalmi szolgáltatások nyújtása áll, különösen a lovaglás területén. A két kültéri lovarda az igényesebb ügyfelek számára kialakított, akik már rendelkeznek némi tapasztalattal lovaglás terén. Ha szeretne megtanulni lovagolni, itt oktató által vehet lovagló órákat.
- A Nová zem tanya a Sobrance-i járásban található Blatná Polienka község végében. A tanya a béke, a nyugalom és a pihenés helye a Senianske-i halastavak közelében, jelentős ornitológiai területen.
- A Pribeníki-i lovas versenyek évről évre vonzó rendezvény nemcsak a sportkedvelők számára. A díjugrató verseny a helyi szakközépiskolában kerül megrendezésre általában májusban..

Technikai műemlékek

- A lengőhíd, amely Ptrukša a Boňany falvakat köti össze a Latorica folyón, a Zemplén ritkaságai közé tartozik. Ez egy függesztett híd, hétméterrel a folyó fölött, 106 méter hosszú és a helyi munkások építették, rövidítve ezzel a munkába tartó utat a Čierna nad Tisou-i átrakodó állomásra. A híd népszerű attrakció és turisták valamint kerékpárosok egyaránt használják.
- A Vihorlat-i keskeny nyomtávú vasútvonalak (760mm-es) segítettek a fa, szén, kő és a különböző színesfémek szállításánál Michalovce-re és Užhorod –ra. Mindközül a legérdekesebb keskeny nyomtávú vasútvonal a Michalovce - Remetské Hámre - Morské oko és elágazásai. Az útvonal 43 km volt, síkságokon és dombokon át vezetett, egészen a Vihorlatské vrchy belsejébe. A vasútvonalat a Csehszlovák Köztársaság kialakulásának idején indították, egészen a 20.-ik század 70-es éveinek elejéig működött.

- Vyšná Rybnica, Hnojné, Jenkovce és Ruskovce községekben lévő vízimalmok és a fűrészüzem az eredeti építészetük megőrzése és kifinomult műszaki berendezéseik miatt jelenleg a nemzetközi kulturális örökség részei. Ruskovce községben az eredeti malomból, 1589-ből megmaradt turbinát máig is használják egy kis vízi erőmű részeként és technikai műemlékként védett.
- A Nemzeti kulturális műemlékek nyilvántartásában föld alatti pincéket is találhatunk, 1567-ben tufa talajban kiasva Malá és Velká Trňa, valamint Viničky községekben. Eredetileg más céllal építették - mint menedéket az oszmán katonák támadásai elől. Ma ezekben az egész évi állandó hőmérsékletnek köszönhetően a legfinomabb tokaji borok érenek.

Bővebb információ a www.dolnyzemplin.sk oldalon található.

Ez a projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával jött létre, Michalovce-a zempléni turizmus kapuja projekt keretein belül.

EURÓPAI UNIÓ

**Európai Regionális Fejlesztési Alap -
a jövő befektetése**

www.dolnyzemplin.sk

Fotó: Ing. Ľudovít Földy, Szemán Tibor, Mgr. Maroš Pavlinský,
Richard Max, archívum Media Group, s.r.o. a Excel enterprise, s.r.o.

Grafikai tervezés: Excel enterprise, s.r.o.